

Pr Liisa-Ly Pakosta

Justiits- ja digiminister

ARUPÄRIMINE

28.10.2026

Projekti „Mõttepeegel“ eesmärk, vajalikkus ja lõplik maksumus

Lugupeetud justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta

Riigi Tugiteenuste Keskus kuulutas 12. oktoobril 2026 välja riigihanke nr 315994 „Õigusloome tulevikustsenaariumide ja hüpoteeside testkeskkonna „Mõttepeegel“ ideekonkurss“.

Hanke kirjelduse kohaselt soovitakse luua digitaalne rakendus, mis võimaldab õigusloome varajases etapis testida hüpoteese ja modelleerida tulevikustsenaariume. Prototüüp peaks valmima juba 21. detsembriks 2026.

Avaldatud hankeandmetest jääb aga arusaamatuks, mida see rakendus tegelikult tegema hakkab, millist probleemi sellega lahendatakse ning millist praktilist kasu peaks riik sellest saama?

Riigil on juba olemas ministeeriumide ametnikkond, õigusloome mõjude hindamise süsteem, analüüsid, uuringud ning erinevad digitaalsed töövahendid. Eriti küsitav on väljend „õigusloome tulevikustsenaariumide ja hüpoteeside testimine.“ Seaduste mõju sõltub paljudest majanduslikest, ühiskondlikest ja poliitilistest teguritest, mida ei ole võimalik eksimatult ette ennustada.

Hankes on projekti eeldatavaks maksumuseks märgitud 170 000 eurot, kuid võimalike lisakulude ulatus ei ole selge. Ideekonkursi auhinnafond on 20 000 eurot ning võitjaga kavandatakse sõlmida järgnev arenduslepingut.

Olukorras, kus riigieelarve on suures puudujäägis, võetakse järjest uusi laene ning avalike teenuste rahastamisel räägitakse pidevalt kokkuhoiuvajadusest, peab iga uue digiarenduse vajalikkus olema selgelt põhjendatud.

Eeltoodust lähtudes palume vastata järgmistele küsimustele.

1. Millist konkreetset probleemi „Mõttepeegel“ lahendab, millised analüüsid tõendavad vajadust uue rakenduse järele ning miks ei piisa olemasolevatest analüüsivahenditest?

Arupärimine

2. Kas riik soovib luua teaduslikult põhjendatud analüüsivahendi või digitaalse tööriista, mille abil saab juba langetatud poliitilistele otsustele anda näiliselt objektiivse põhjenduse?
3. Kuidas hakkab "Mõttepeegel" modelleerima tulevikutsenaariume ja seaduste mõju hindama ning kuidas kontrollitakse saadud tulemuste usaldusväärsust?
4. Kui suur saab olema "Mõttepeegli" kulu maksumaksjale, sealhulgas arendus- ja ülalpidamiskulud, ning millist rahalist või muud mõõdetavat kasu riik sellest loodab saada?
5. Miks peab "Mõttepeegli" prototüüp valmima juba 21. detsembriks 2026 ning kuidas tagatakse sedavõrd lühikese arendusaja jooksul süsteemi kvaliteet ja töökindlus?

Riigikogu liikmed:

EVELIN POOLAMETS

RAIN EPLER

BENE KOKK

SIIM POKK

Markus Helme

Karl Helme

Andri Poolamets

Ando Allur